

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

P8_TA(2016)0318

Provedba Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom

Rezolucija Europskog parlamenta od 7. srpnja 2016. o provedbi Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom uz poseban osvrt na zaključne napomene Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom (2015/2258(INI))

(2018/C 101/13)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članke 2., 9., 10., 19., 168. i članak 216. stavak 2. Ugovora u funkcioniranju Europske unije (UFEU) i članke 2. i 21. Ugovora o Europskoj uniji (UEU),
- uzimajući u obzir članke 3., 15., 21., 23. i 26. Povelje Europske unije o temeljnim pravima,
- uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (dalje u tekstu: Konvencija) i njezino stupanje na snagu u Europskoj uniji 21. siječnja 2011. u skladu s Odlukom Vijeća 2010/48/EZ od 26. studenog 2009. o sklapanju, u ime Europske zajednice, Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir zaključne napomene Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom od 2. listopada 2015. o početnom izvješću Europske unije ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir popis pitanja koja je podnio Odbor UN-a za prava osoba s invaliditetom 15. svibnja 2015. u vezi s početnim izvješćem Europske unije ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir Kodeks ponašanja između Vijeća, država članica i Komisije kojim se određuju interni mehanizmi provedbe u Europskoj uniji Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom i zastupanja EU-a u vezi s tom Konvencijom,
- uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima, Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima i Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima,
- uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravima djeteta,
- uzimajući u obzir Smjernice UN-a o alternativnoj skrbi za djecu ⁽⁴⁾,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 ⁽⁵⁾,
- uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenog 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja ⁽⁶⁾,
- uzimajući u obzir presude Suda u spojenim predmetima C-335/11 i C-337/11 *HK Danmark* te slučajevima C-363/12 *Z* i C-356/12 *Glatzel*,

⁽¹⁾ SL L 23, 27.1.2010., str. 35.

⁽²⁾ CRPD/C/EU/CO/1.

⁽³⁾ CRPD/C/EU/Q/1.

⁽⁴⁾ A/RES/64/142.

⁽⁵⁾ SL L 347, 20.12.2013., str. 320.

⁽⁶⁾ SL L 303, 2.12.2000., str. 16.

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

- uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i Visoke predstavnice Europske unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 28. travnja 2015. upućenu Europskom parlamentu i Vijeću naslovljenu „Akcijski plan za ljudska prava i demokraciju (2015. – 2019.): „Ljudska prava kao trajni prioritet programa EU-a” (JOIN(2015)0016),
- uzimajući u obzir prijedlog Komisije od 2. prosinca 2015. za direktivu Europskog parlamenta i Vijeća o usklađivanju zakona, propisa i administrativnih odredaba država članica u pogledu zahtjeva za pristupačnost proizvoda i usluga (COM(2015)0615),
- uzimajući u obzir radni dokument službi Komisije od 19. lipnja 2015. pod nazivom „Odgovor Europske unije na popis pitanja u vezi s početnim izvješćem Europske unije o provedbi Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom” (SWD(2015)0127),
- uzimajući u obzir radni dokument službi Komisije od 5. lipnja 2014. pod nazivom „Izvješće o provedbi Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom u Europskoj uniji” (SWD(2014)0182),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 25. listopada 2011. naslovljenu „Inicijativa socijalnog poslovanja: Stvaranje povoljne klime za socijalna poduzeća, ključne dionike u socijalnoj ekonomiji i inovacijama” (COM(2011)0682),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 15. studenog 2010. naslovljenu „Europska strategija za osobe s invaliditetom za razdoblje 2010. – 2020.: obnovljena obveza za Europu bez zapreka” (COM(2010)0636),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. veljače 2016. o Europskom semestru za usklađivanje ekonomske politike: aspekti zapošljavanja i socijalne politike u Godišnjem pregledu rasta za 2016. ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. rujna 2015. o stvaranju konkurentnog tržišta rada EU-a za 21. stoljeće: usklađivanje vještina i kvalifikacija s potražnjom i mogućnostima zapošljavanja kao način oporavka od krize ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. rujna 2015. o socijalnom poduzetništvu i socijalnim inovacijama u borbi protiv nezaposlenosti ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. rujna 2015. o stanju temeljnih prava u Europskoj uniji (2013. – 2014.) ⁽⁴⁾,
- uzimajući u obzir svoje stajalište u prvom čitanju od 8. srpnja 2015. o prijedlogu odluke Vijeća o smjernicama politika zapošljavanja država članica ⁽⁵⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju do 20. svibnja 2015. o popisu pitanja koja je usvojio Odbor Ujedinjenih naroda za prava osoba s invaliditetom u odnosu na početno izvješće Europske unije ⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2016)0059.

⁽²⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0321.

⁽³⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0320.

⁽⁴⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0286.

⁽⁵⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0261.

⁽⁶⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0208.

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 4. srpnja 2013. o utjecaju krize na pristup ranjivih skupina skrbi ⁽¹⁾,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. listopada 2011. o mobilnosti i uključivanju osoba s invaliditetom te Europskoj strategiji za osobe s invaliditetom 2010. – 2020. ⁽²⁾,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 6. svibnja 2009. o aktivnom uključivanju osoba isključenih s tržišta rada ⁽³⁾,
  - uzimajući u obzir detaljnu analizu Službe Europskog parlamenta za istraživanja naslovljenu „Provedba u Europskoj uniji Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom”,
  - uzimajući u obzir Program održivog razvoja do 2030.,
  - uzimajući u obzir godišnje izvješće Europskog ombudsmana za 2014. godinu,
  - uzimajući u obzir odluku Europskog ombudsmana da zatvori istragu na vlastitu inicijativu OI/8/2014/AN o Komisiji;
  - uzimajući u obzir predstojeće godišnje izvješće za 2015. Agencije Europske unije za temeljna prava,
  - uzimajući u obzir studiju Agencije Europske unije za temeljna prava iz prosinca 2015. pod naslovom „Nasilje nad djecom s invaliditetom: zakonodavstvo, politike i programi u EU-u”,
  - uzimajući u obzir statističke podatke Eurostata za 2014. o pristupu osoba s invaliditetom tržištu rada, pristupu obrazovanju i osposobljavanju te o siromaštvu i nejednakim prihodima,
  - uzimajući u obzir članak 52. Poslovnika,
  - uzimajući u obzir izvješće Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja i mišljenja Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove, Odbora za predstavke, Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za kulturu i obrazovanje, Odbora za pravna pitanja i Odbora za prava žena i jednakost spolova (A8-0203/2016),
- A. budući da, kao punopravni građani, sve osobe s invaliditetom imaju jednaka prava i pripada im pravo na neotuđivo dostojanstvo, jednako postupanje, neovisan život, autonomnost, podršku javno financiranih sustava i potpuno sudjelovanje u društvu;
- B. budući da se procjenjuje da oko 80 milijuna osoba u Europskoj uniji živi s invaliditetom, a od toga približno 46 milijuna čine žene i djevojčice, što predstavlja oko 16 % ukupnog ženskog stanovništva EU-a, iz čega se može zaključiti da je u Europskoj uniji invaliditet češći među ženama nego muškarcima; budući da su žene s invaliditetom često žrtve višestruke diskriminacije te se pri ostvarivanju svojih osnovnih prava i sloboda, kao što su pravo na pristup obrazovnim uslugama i zapošljavanje, suočavaju sa znatnim preprekama, što može dovesti do društvene isključenosti i psiholoških trauma; budući da invaliditet ima nerazmjerno izražen utjecaj na žene s obzirom na njihovu ulogu njegovateljica članova obitelji s invaliditetom;
- C. budući da se u okviru UFEU-a od Unije zahtijeva da pri utvrđivanju i provedbi svojih politika i aktivnosti bude usmjerena na borbu protiv diskriminacije na osnovi invaliditeta (članak 10.) te da joj se daje ovlast za donošenje zakonodavstva u cilju borbe protiv takve diskriminacija (članak 19.);

⁽¹⁾ SL C 75, 26.2.2016., str. 130.

⁽²⁾ SL C 131 E, 8.5.2013., str. 9.

⁽³⁾ SL C 212 E, 5.8.2010., str. 23.

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

- D. budući da se člancima 21. i 26. Povelje Europske unije o temeljnim pravima izričito zabranjuje diskriminacija na osnovi invaliditeta te se predviđa jednako sudjelovanje osoba s invaliditetom u društvu;
- E. budući da je Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom prvi međunarodni ugovor o ljudskim pravima koji je ratificirao EU te ju je također potpisalo svih 28 država članica EU-a te ratificiralo 27 država članica; budući da bi država članica koja to još nije učinila trebala finalizirati svoje reforme u cilju ratifikacije Konvencije;
- F. budući da ovo prvi put da je tijelo UN-a pratilo ispunjava li EU svoje međunarodne obveze na području ljudskih prava; budući da je u zaključnim napomenama Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom o provedbi Konvencije u Europskoj uniji, objavljenima 2015., poslana snažna poruka o predanosti Europske unije pitanjima jednakosti i poštovanju ljudskih prava te je utvrđen niz smjernica za mjere u području zakonodavstva i kreiranja politika koje spadaju u područje djelovanja EU-a;
- G. budući da je sudskom praksom Suda potkrijepljena činjenica da je Konvencija obvezujuća za EU i njegove države članice pri provedbi prava EU-a s obzirom na to da je ona „sastavni dio pravnog poretka Unije” te je „nadređena instrumentima sekundarnog prava” ⁽¹⁾;
- H. budući da načela Konvencije nadilaze diskriminaciju i pokazuju kojim putem treba ići kako bi, u uključivom društvu, sve osobe s invaliditetom i njihove obitelji u potpunosti uživale ljudska prava;
- I. budući da osobe s invaliditetom predstavljaju raznoliku skupinu i da se žene, djeca, stariji i pojedinci kojima je potrebna kompleksna potpora suočavaju s dodatnim poteškoćama i višestrukim oblicima diskriminacije;
- J. budući da invaliditet može biti posljedica postupnog i ponekad neprimjetnog pogoršanja zdravstvenog stanja pojedinca, kao što je slučaj s osobama koje pate od neurodegenerativnih ili rijetkih bolesti, što može negativno utjecati na neovisan život takvih pojedinaca;
- K. budući da se procjenjuje da 80 % osoba s invaliditetom živi u zemljama u razvoju; budući da EU podupire promicanje prava osoba s invaliditetom na međunarodnoj razini i najveći je donator službene razvojne pomoći u svijetu;
- L. budući da za djecu s invaliditetom postoji 17 puta veća vjerojatnost da će živjeti u instituciji nego što je to slučaj s njihovim vršnjacima bez invaliditeta, a u takvom je okruženju rizik nasilja, zanemarivanja i zlostavljanja mnogo veći nego u obiteljskom okruženju ⁽²⁾;
- M. budući da djeca s invaliditetom imaju pravo živjeti sa (svojim) obiteljima ili u obiteljskom okruženju, u skladu s njihovim najboljim interesima; budući da članovi obitelji često moraju smanjiti ili prekinuti svoje profesionalne aktivnosti kako bi skrbili za članove obitelji s invaliditetom;
- N. budući da se u Konvenciji UN-a o pravima osoba s invaliditetom ističe potreba da se rodna perspektiva uključi u sve uložene napore te da se promiče potpuno uživanje ljudskih prava i temeljnih sloboda;

⁽¹⁾ Sud EU-a, spojeni predmeti C-335/11 i C-337/11 *HK Danmark*, 11. travnja 2013., stavci 29. i 30.; Sud EU-a, predmet C-363/12 Z, 18. ožujka 2014., stavak 73.; Sud EU-a, predmet C-356/12 *Glatzel*, 22. svibnja 2014., stavak 68.

⁽²⁾ Izvješće Agencije Europske unije za temeljna prava: Nasilje nad djecom s invaliditetom: zakonodavstvo, politike i programi u EU-u (http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2015-violence-against-children-with-disabilities_en.pdf).

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

- O. budući da su ravnopravno postupanje te pozitivne mjere i politike usmjerene na žene s invaliditetom i majke djece s invaliditetom temeljno ljudsko pravo i etička obveza;
- P. budući da se žene i djevojke s invaliditetom u svakodnevnom životu suočavaju s nekoliko dimenzija diskriminacije koja može imati različite oblike, odnosno biti fizička, emocionalna, seksualna ili ekonomska, a uključuje i nasilje od strane intimnog partnera ili skrbnika, seksualno nasilje i institucionalno nasilje;
- Q. budući da za žene s invaliditetom postoji veća vjerojatnost da će biti izložene obiteljskom i seksualnom nasilju te se smatra da takvo nasilje traje duže te da je intenzivnije nego što je to slučaj kod žena bez invaliditeta ⁽¹⁾;
- R. budući da su žene s invaliditetom, osobito migrantice, izloženije riziku siromaštva i društvene isključenosti zbog višestruke diskriminacije s kojom se suočavaju;
- S. budući da invaliditet predstavlja uzrok siromaštva, a može biti i njegova posljedica, te budući da približno 30 % beskućnika živi s invaliditetom te postoji opasnost da se o njima ne vodi računa ⁽²⁾; budući da socijalna zaštita koju pruža država ima osobito važnu ulogu u sprječavanju siromaštva među osobama s invaliditetom i budući da bi, prema podacima iz 2012., čak 68,5 % osoba s invaliditetom živjelo u siromaštvu da nije socijalnih primanja koje im osigurava država ⁽³⁾;
- T. budući da je nužno osnažiti postojeće pravo EU-a i političke instrumente kako bi se povećala stopa provedbe Konvencije;
- U. budući da određene države članice koje su ratificirale Konvenciju još nisu osnovale ili imenovala tijela za provedbu i praćenje Konvencije, što su dužne učiniti u skladu s njezinim člankom 33.; budući da je tijelima koja su već osnovana otežano izvršavanje zadaća, posebno u pogledu nadzora iz članka 33. stavka 2., zbog nedovoljnih financijskih sredstava i osoblja te nepostojanja jasne pravne osnove za njihovo imenovanje;
- V. budući da je jedan od najosnovnijih stupova za osobe s invaliditetom pristup tržištu rada i sudjelovanje u njemu, što i dalje predstavlja problematično područje, te iznosi 58,5 % u usporedbi s 80,5 % za osobe bez invaliditeta, zbog čega je mnogim osobama s invaliditetom onemogućen neovisan i aktivan život;
- W. budući da stopa zaposlenosti kod žena bez invaliditeta iznosi 65 %, a stopa zaposlenosti kod žena s invaliditetom 44 %; budući da su žene s invaliditetom često diskriminirane u odnosu na muškarce s invaliditetom kada je riječ o pristupu zapošljavanju i obrazovanju; budući da je stopa nezaposlenosti osoba s invaliditetom još uvijek neprihvatljivo visoka; budući da su žene i djevojke s invaliditetom suočene s većim poteškoćama pri ulasku na tržište rada; budući da je potrebno nadići prepreke mobilnosti i povećanu ovisnost o članovima obitelji i njegovateljima kako bi se potaknulo aktivno sudjelovanje žena s invaliditetom u obrazovanju, tržištu rada te društvenom i ekonomskom životu zajednice;
- X. budući da je plaćeni posao ključan kako bi se osobama s invaliditetom omogućilo da vode neovisan život, uzdržavaju svoju obitelj i brinu se za domaćinstvo; budući da su žene i djevojke s invaliditetom često slabije plaćene; budući da je ta osjetljiva skupina izloženija siromaštvu te joj prijete veći rizik društvene isključenosti;
- Y. budući da Unija, kao potpisnica Konvencije, ima dužnost osigurati punu uključenost i aktivno sudjelovanje osoba s invaliditetom i organizacija koje ih predstavljaju u razvoju i provedbi zakonodavstva i politika za provedbu Konvencije te u svim procesima donošenja odluka u pitanjima koja se tiču osoba s invaliditetom;

⁽¹⁾ Izvješće Agencije Europske unije za temeljna prava, Nasilje nad ženama: istraživanje provedeno diljem EU-a. Najvažniji rezultati: http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf

⁽²⁾ Van Straaten et al. (2015). Samoprocjena potrebne skrbi nizozemskih beskućnika s mogućim intelektualnim teškoćama i bez njih: studija praćenje u razdoblju od jedne i pol godine. Objavljena u: Health Soc Care Community, 1. listopada 2015. Epub, 1. listopada 2015.

⁽³⁾ EU-SILC 2012.

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

- Z. budući da su mjere štednje koje su države članice primijenile rezultirale rezovima u socijalnim uslugama, potpori za obitelji i uslugama na razini zajednice te su nerazmjerno negativno utjecale na standard života osoba s invaliditetom, osobito djece s invaliditetom i njihovih obitelji;
- AA. budući da je Komisija povukla svoj prijedlog o Direktivi o roditeljskom dopustu;
- AB. budući da se Direktivom 2011/24/EU o primjeni prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj skrbi izričito ne zabranjuje diskriminacija na osnovi invaliditeta;
- AC. budući da, zbog demografskih i društvenih promjena, postoji povećana potražnja za radnicima u kućanstvu i njegovateljima, posebno za radnicima u kućanstvu i njegovateljima iz obitelji; budući da se o osobama s invaliditetom i nemoćnim osobama obično brinu žene iz obitelji, zbog čega su često isključene s tržišta rada;
- AD. budući da Odbor za prava osoba s invaliditetom u svojim zaključnim napomenama o početnom izvješću Europske unije preporučuje da Europska unija integrira perspektivu osoba s invaliditetom u svoje rodne politike i programe, a rodnu perspektivu u svoje strategije u području invaliditeta, te da razvije pozitivnu diskriminaciju, uspostavi mehanizam praćenja i financira prikupljanje podataka i istraživanje o ženama i djevojčicama s invaliditetom; budući da također preporučuje da Europska unija pruži djelotvornu zaštitu od nasilja, zlostavljanja i iskorištavanja, da se politika o ravnoteži između profesionalnog i privatnog života usmjeri na potrebe djece i odraslih osoba s invaliditetom, uključujući njihove njegovatelje, te da se poduzmu mjere za smanjenje visokih stopa nezaposlenosti osoba s invaliditetom, od kojih su većina žene;
- AE. budući da je Komisija, u svojim reakcijama na rezoluciju Europskog parlamenta od 27. rujna 2011. naslovljenu „Europa, prva turistička destinacija svijeta – novi politički okvir za turizam u Europi”⁽¹⁾ koje je usvojila 13. prosinca 2011., prepoznala da je potrebno svima zajamčiti besprijekoran lanac dostupnih usluga (prijevoz, smještaj, ugostiteljske usluge i atrakcije) i u tu je svrhu počela s aktivnostima za podizanje razine osviještenosti, poboljšanje vještina u sektoru turizma i, konačno, podizanje kvalitete turističkih objekata za osobe s posebnim potrebama ili invaliditetom;
- AF. budući da potrebe osoba s invaliditetom, osoba s drugačijim sposobnostima i smanjenom pokretljivošću u područjima prometa, mobilnosti i turizma predstavljaju priliku za poslovne inovacije u sektoru prometnih usluga i usluga mobilnosti od kojih svi mogu imati koristi pružanjem usluga osobama sa svim vrstama invaliditeta (što uključuje, ali nije ograničeno na osobe sa smanjenom pokretljivošću, slijepo osobe, gluhe i nagluhe osobe, autistične osobe i osobe s intelektualnim ili psihosocijalnim poteškoćama) te svim drugim korisnicima tih usluga, vodeći se načelom „dizajna za sve”;

Osnovna načela i obveze

1. podsjeća da potpuna uključenost osoba s invaliditetom nije samo pravo i zaslužena prednost za te pojedince, već i vrijednost za društvo u cjelini, koje može profitirati od raznolikih znanja i vještina tih osoba;
2. naglašava da sve osobe s invaliditetom imaju pravo živjeti u društvu u kojem imaju jednake mogućnosti kao i ostali kako bi se omogućila njihova potpuna uključenost i sudjelovanje u društvu;
3. ističe činjenicu da uključivanje osoba s invaliditetom u društvo bez obzira na socijalni, gospodarski, politički ili kulturni položaj zemlje nije samo pitanje povezano s razvojem, nego i pitanje povezano s ljudskim pravima;
4. ističe da su slučajevi invaliditeta učestaliji s porastom prosječne dobi stanovništva;

⁽¹⁾ SL C 56 E, 26.2.2013., str. 41.

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

5. smatra da Europska unija treba biti predvodnica na području poštovanja i promicanja ljudskih prava; pozdravlja činjenicu da je prvi put ugovorno tijelo UN-a preispitalo je li Unija ispunila svoje međunarodne obveze na području ljudskih prava; smatra da su zaključne napomene Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom o provedbi Konvencije, objavljene 2015. godine, važan znak predanosti EU-a jednakosti i poštovanju ljudskih prava te da pružaju smjernice za zakonodavne i političke mjere u područjima nadležnosti Unije;
6. podržava zaključke i preporuke Odbora za prava osoba s invaliditetom i ističe da je potrebno da institucije EU-a i države članice u svoje politike, programe i strategije u području rodne jednakosti uvrste perspektivu žena i djevojčica s invaliditetom, a rodnu perspektivu u strategije u području invaliditeta; poziva, nadalje, da se uspostave mehanizmi za redovitu provjeru ostvarenog napretka;
7. poziva Parlament, Vijeće i Komisiju da u cijelosti provedu preporuke Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom i da osiguraju da se Konvencija poštuje u svim budućim zakonodavnim tekstovima;
8. apelira na Komisiju i države članice da izdvoje potrebna sredstva za ispunjavanje svojih obveza preuzetih u okviru Konvencije i Fakultativnog protokola koji joj je priložen;
9. izražava duboko žaljenje zbog činjenice da se EU nije u dovoljnoj mjeri službeno savjetovao s organizacijama koje predstavljaju osobe s invaliditetom tijekom priprema za postupak evaluacije koju je 2015. proveo Odbor UN-a za prava osoba s invaliditetom te tijekom izrade nacrtu izvješća o napretku; poziva na to da organizacije koje predstavljaju osobe s invaliditetom aktivno doprinose sastancima u vezi s Konvencijom u svojstvu nezavisnog sudionika, među ostalim i sudjelovanjem u službenim izaslanstvima EU-a u okviru budućih revizija;
10. poziva Komisiju da izradi i podnese prijedlog za pravi strukturirani dijalog između EU-a i organizacija koje predstavljaju osobe s invaliditetom, što uključuje odgovarajuće financiranje u cilju jamčenja punog i ravnopravnog sudjelovanja osoba s invaliditetom i organizacija koje ih predstavljaju;
11. naglašava važnost sustavnog i bliskog savjetovanja među organizacijama koje predstavljaju osobe s invaliditetom, tvorcima politika, poduzećima i drugim relevantnim dionicima u vezi sa svim novim inicijativama, provedbom, nadzorom i evaluacijom politika i mjera povezanih s obrazovanjem, osposobljavanjem, kulturom, sportom i mladima;
12. poziva na osnaživanje postojećih tijela zaduženih za pitanja jednakosti kako bi ona mogla pomoći u integraciji, promicanju i praćenju provedbe Konvencije; podsjeća EU i države članice da se od njih traži da na smislen način surađuju s civilnim društvom, a posebno s organizacijama koje predstavljaju osobe s invaliditetom;
13. poziva EU da ratificira Fakultativni protokol uz Konvenciju;
14. apelira na to da se provede sveobuhvatna i horizontalna revizija i evaluacija postojećeg i nadolazećeg zakonodavstva te programa financiranja EU-a, uključujući buduća programska razdoblja, u cilju ostvarivanja potpune sukladnosti s Konvencijom, tako da se na konstruktivan način uključe organizacije koje predstavljaju osobe s invaliditetom i članovi okvira EU-a za Konvenciju (dalje u tekstu: „okvir EU-a”), što uključuje integriranje pitanja invaliditeta u sve zakonodavne politike i strategije; poziva Komisiju i države članice da poduzmu potrebne mjere za integriranje pitanja invaliditeta u sve zakonodavne tekstove, politike i strategije;
15. poziva da se u opći socijalno-ekonomski plan EU-a uvrste prava osoba s invaliditetom, posebno u strategiju Europa 2020. i u europski semestar; preporučuje da se usvoji Pakt o invaliditetu kako bi se zajamčilo uključivanje prava osoba s invaliditetom u europske inicijative;

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

16. poziva Komisiju da se u kontekstu europskog semestra pri ocjenjivanju socijalnih uvjeta u državama članicama (izvješća i preporuke po državama članicama) također usredotoči na praćenje položaja osoba s invaliditetom, kao jednog od elemenata zajedničke predanosti EU-a izgradnji Europe bez zapreka;
17. smatra da bi institucije EU-a, a osobito Parlament, Vijeće i Komisija, trebale nastojati osigurati da se postojećim i budućim zakonodavstvom u obzir uzimaju ljudska prava i da se u potpunosti poštuje Konvencija;
18. traži od Komisije da dostavi popis zakonodavnih tekstova kako bi se u svjetlu zaključnih napomena predložila ažurirana verzija izjave o nadležnosti te da se periodički ponavlja uz službeno uključivanje organizacija koje predstavljaju osobe s invaliditetom i Parlamenta;
19. poziva Komisiju da u tom pogledu razmotri potrebu za izradom okvira EU-a kojim će se zajamčiti učinkovito ostvarivanje prava osoba s invaliditetom, promicanje njihove samostalnosti, pristupačnost, pristup tržištu rada, društvena uključenost i neovisan život te iskorjenjivanje svih oblika diskriminacije;
20. dijeli zabrinutost Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom u vezi s činjenicom da Europska unija nema jasnu strategiju za provođenje Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom;
21. poziva institucije da poduzmu mjere u području integracijske politike koje će drugima služiti kao primjer;
22. poziva Komisiju da reviziju Europske strategije za osobe s invaliditetom iskoristi za izradu sveobuhvatne strategije EU-a za Konvenciju koja uključuje rodni aspekt, uz obveze u pogledu vanjskog djelovanja s jasnim vremenskim rokom za provedbu, preciznim mjerilima i pokazateljima;
23. osuđuje slučajeve diskriminacije i isključivanja s kojima se osobe s invaliditetom još uvijek suočavaju; poziva Komisiju da maksimalno poveća sinergiju između Strategije EU-a za osobe s invaliditetom za razdoblje 2010. – 2020. i odredbi Konvencije UN-a o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena i Konvencije UN-a o pravima djeteta kako bi se zajamčilo da se priznata prava u potpunosti uživaju i učinkovito ostvaruju, između ostalog usklađivanjem i provedbom zakonodavnog okvira te kulturnim i političkim mjerama;
24. poziva Komisiju da podrobnije objasni široku definiciju invaliditeta na razini EU-a;
25. poziva Komisiju da revidira priručnik za razmatranje socijalnih aspekata u javnoj nabavi kako bi se naglasile socijalne obveze, ali i kako bi se istaknule prilike i koristi koje proizlaze iz ulaganja u visokokvalitetne usluge kojima se pruža potpora osobama s invaliditetom;
26. poziva Komisiju da revidira smjernice za procjenu učinka te da ih izmjeni u cilju uključivanja obuhvatnijeg popisa pitanja kako bi se usklađenost s Konvencijom mogla bolje ocijeniti;

Posebna prava

27. poziva države članice i Komisiju da, u cilju sprječavanja viktimizacije, poduzmu korake za borbu protiv svih oblika diskriminacije, uključujući višestruku diskriminaciju, diskriminaciju na osnovi povezanosti i višedimenzionalnu diskriminaciju na osnovi invaliditeta, osobito kada je riječ o ženama i djeci s invaliditetom, starijim osobama i osobama sa složenim potrebama za potporom, uključujući onima s intelektualnim i psihosocijalnim poteškoćama i osobama čiji se invaliditet tijekom vremena mijenja;
28. žali zbog činjenice da Vijeće još nije usvojilo Prijedlog direktive iz 2008. o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na vjeroispovijed ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju; ponovno poziva Vijeće da to što prije napravi;

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

29. poziva institucije EU-a i države članice da u svim područjima integriraju prava žena i djece s invaliditetom, uključujući u Program za prava djeteta, te da osiguraju da će se s dječacima i djevojčicama i organizacijama koje ih predstavljaju obaviti savjetovanje u pogledu svih pitanja koja se njih tiču, uz pružanje odgovarajuće pomoći s obzirom na njihov invaliditet i njihovu dob;

30. naglašava da je u cilju zaštite prava djece s invaliditetom potrebno zajamčiti odgovarajuću potporu njihovim obiteljima jačanjem i nadogradnjom zakonodavnih instrumenata kojima raspolaže EU, kao što je produljeni roditeljski dopust za roditelje koji imaju djecu s invaliditetom;

31. poziva Komisiju da zajamči da sve osobe s invaliditetom mogu uživati pravo na slobodno kretanje koje imaju svi građani EU-a na način da u postojeće i buduće zakonodavstvo uključi jamstvo jednakih mogućnosti, temeljnih prava, jednakog pristupa uslugama i tržištu rada te istih prava i obveza u pristupu socijalnom osiguranju kao što ih imaju državljani država članica u kojima su osigurani, u skladu s načelom jednakog postupanja i nediskriminacije; nadalje, poziva države članice da, kada je riječ o jednakosti pri zapošljavanju, u cijelosti poštuju odredbe preinačene Direktive EU-a o jednakosti spolova (2006/54/EZ);

32. naglašava da je ženama i djevojkama migranticama s invaliditetom potrebno pružiti podršku kako bi mogle razviti vještine uz pomoć kojih bi im se otvorile prilike za odgovarajuće zaposlenje;

33. ističe da u kontekstu ostvarivanja autonomnog i samostalnog života za osobe s invaliditetom, posebno žene, potpora (osobna ili javna) predstavlja sredstvo kojim se njima i njihovim obiteljima može pružiti podrška i kojim im se može omogućiti pristup radnom mjestu, obrazovnim institucijama ili institucijama za strukovno obrazovanje te pružiti podrška u slučaju trudnoće ili majčinstva;

34. ponavlja da je potrebno hitno riješiti problem nasilja nad ženama i djevojčicama s invaliditetom u privatnom i institucionalnom okruženju te poziva države članice da uspostave službe za potporu koje će biti na raspolaganju ženama i djevojčicama neovisno o vrsti invaliditeta; zalaže se za to da Europska unija pristupi Konvenciji Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija) kao daljnji korak u borbi protiv nasilja nad ženama i djevojčicama s invaliditetom;

35. podsjeća na važnost temeljnog prava osoba s invaliditetom da sudjeluju u političkim postupcima i donošenju odluka u području invaliditeta na svim razinama, kako je istaknuto u Konvenciji; ističe da se ženama i djevojčicama s invaliditetom, uključujući one iz marginaliziranih i osjetljivih skupina izloženih višestrukoj diskriminaciji, mora omogućiti i dati poticaj da sudjeluju u postupcima donošenja odluka kako bi se zajamčilo da će njihovi interesi biti izraženi, podržani i zaštićeni, te kako bi se zajamčila istinska rodna perspektiva počevši od najnižih razina; poziva države članice da osiguraju adekvatno prilagođene usluge i infrastrukturu kojima bi se te osobe potaknulo na aktivnu uključenost i sudjelovanje, te da ulažu u asistivnu i prilagodljivu tehnologiju i e-uključenost;

36. poziva institucije EU-a da donesu učinkovite mjere kojima će se unaprijediti život žena s invaliditetom u skladu s preporukama Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom u pogledu revizije provedbe Konvencije u Europskoj uniji;

37. zabrinut je zbog činjenice da je odgoj djece s invaliditetom zadaća koju obično preuzimaju žene;

38. poziva Komisiju i države članice da i dalje senzibiliziraju javnost o Konvenciji i da se bore protiv predrasuda i promiču bolje razumijevanje svih osoba s invaliditetom kako bi se odluke donosile na temelju njihovih stvarnih potreba;

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

39. podržava inicijative kojima je cilj osvijestiti društvo o poteškoćama s kojima su suočene osobe s invaliditetom i osvijestiti osobe s invaliditetom o njihovom potencijalu i doprinosu koji mogu dati, među ostalim, uz pomoć posebnih obrazovnih programa u školama; ističe da je Konvencija važna zbog toga što se njome žele promijeniti kulturni stavovi priznavanjem toga da su prepreke u društvenom i gospodarskom okruženju te koje čine osobe invalidima, a ne njihov invaliditet;

40. traži od relevantnih tijela u državama članicama da pripreme strategije za podizanje osviještenosti o pravima osoba s invaliditetom, da organiziraju osposobljavanje osoblja zaposlenog u sektorima prometa i turizma u pogledu senzibiliziranja i jednakosti kada je riječ o invaliditetu te da potaknu suradnju i razmjenu dobrih praksi među europskim organizacijama koje se bave pitanjima invaliditeta te javnih i privatnih subjekata nadležnih za prijevoz; apelira na to da materijali za osposobljavanje budu dostupni i u pristupačnim formatima;

41. ističe da osoblje u sektoru zračnog prometa mora proći kroz intenzivno osposobljavanje kako bi zračni prijevoznici mogli osobama s invaliditetom pružiti odgovarajuće usluge; ističe da je potrebno obratiti posebnu pozornost na to da osoblje zna rukovati invalidskim kolicima, a da ih pritom ne ošteti;

42. pozdravlja prijedlog Europskog akta o pristupačnosti ⁽¹⁾ i zalaže se za njegovo brzo usvajanje kako bi se zajamčila pristupačnost roba i usluga, uključujući i zgrade u kojima se te usluge pružaju, zajedno s učinkovitim i pristupačnim mehanizmima nacionalne provedbe i podnošenja pritužbi; podsjeća da je potreban sveobuhvatan pristup pristupačnosti te da se u skladu s člankom 9. Konvencije osobama s bilo kojom vrstom invaliditeta pristupačnost mora osigurati;

43. ističe potrebu za donošenjem Europskog akta o pristupačnosti, koji je ključan za odgovaranje na sve probleme povezane s pristupačnošću za osobe sa smanjenom pokretljivošću u područjima prometa, mobilnosti i turizma, te kojim bi se osiguralo da su osobama s invaliditetom potpuno pristupačne usluge zračnog, autobusnog, željezničkog i vodnog prijevoza putnika, posebno u pogledu prijelaza s jednog prijevoznog sredstva na drugo i pristupa bez barijera svim javnim podzemnim vlakovima i željeznicama te u pogledu internetskih stranica, usluga za mobilne uređaje, terminala za napredno prodavanje karata i informacije u stvarnom vremenu, samoposlužnih terminala, aparata za prodaju karata te aparata za prijavu koji se koriste za pružanje prijevoznih usluga putnicima;

44. uviđa da će mala i srednja poduzeća imati koristi od usklađivanja sa standardnim zahtjevima EU-a, kao alternative tome da se moraju prilagođavati nacionalnim pravilima koja se ne podudaraju; međutim, žali što turistički proizvodi i turističke usluge prekogranične naravi nisu obuhvaćeni prijedlogom za Europski akt o pristupačnosti; ističe činjenicu da na razini EU-a u pogledu turističkih objekata i usluga nisu poduzete daljnje mjere kojima bi se postupno uskladila klasifikacija smještaja uzimajući u obzir kriterije pristupačnosti;

45. poziva Komisiju i države članice da ulože veće napore u promicanje istraživanja i razvoja, osobito u pogledu pristupačnosti novih i inovativnih tehnologija osobama s invaliditetom;

46. poziva Komisiju da pri pripremi budućih zakonodavnih akata u relevantnim područjima, na primjer kada je riječ o digitalnoj agendi, vodi računa o činjenici da je pristupačnost jednako važna u fizičkom okruženju kao i u informacijskim i komunikacijskim tehnologijama;

47. potiče države članice da pri primjeni načela pristupačnosti zajamče primjenu „univerzalnog dizajna” na postojeće i nove građevinske projekte, radna mjesta te osobito javne zgrade, npr. školske zgrade koje se financiraju javnim sredstvima;

⁽¹⁾ COM(2015)0615.

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

48. poziva države članice i Komisiju da surađuju s Parlamentom u cilju izrade jasne i učinkovite direktive o pristupačnosti internetskih stranica tijela javne uprave, koja bi imala široko područje primjene i snažan mehanizam primjene u skladu s predloženim Europskim aktom o pristupačnosti i s Konvencijom, čime bi se za 80 milijuna osoba s invaliditetom i 150 milijuna starijih osoba u EU-u osigurao jednak pristup internetskim stranicama i javnim uslugama na internetu;

49. poziva Komisiju, kao i države članice, da zajamče punu dostupnost i pouzdanost broja 112 za hitne slučajeve u Uniji korištenjem najmodernije tehnologije na nacionalnoj razini i u *roamingu*, osobito za gluhe i nagluhe građane, čime će se izbjeći smrtni slučajevi i ozljede koje je moguće spriječiti; ističe da su na nacionalnoj razini potrebne provedbene mjere, između ostalog i kako bi se osigurala usklađenost među državama članicama, što uključuje i dostupne nacionalne kontaktne točke za hitne slučajeve;

50. poziva Komisiju i države članice da se pobrinu za to da elektroničke i mobilne zdravstvene usluge, aplikacije i uređaji, uključujući broj 112 za hitne slučajeve, koji se moraju moći jednostavno koristiti posvuda u Europi, i sustav naprednog lociranja pozivatelja u hitnom slučaju, budu potpuno dostupni pacijentima s invaliditetom i njihovim njegovateljima, te da se u tom kontekstu još više iskoriste mogućnosti koje nudi telemedicina za poboljšanje pristupa i skrbi;

51. ističe da je potrebno povećati potporu i posebne mjere za osobe s invaliditetom u humanitarnom kontekstu te poziva Komisiju da definira ulaganja i financiranja namijenjena pružanju potpore osobama s invaliditetom u kriznim situacijama, uključujući podatke raščlanjene po spolu i dobi;

52. ističe činjenicu da aktualni sukobi i prirodne katastrofe također doprinose rastućem broju osoba s invaliditetom;

53. podržava preporuke stručnjaka za prava osoba s invaliditetom prema kojima bi EU trebao biti pristupačniji i uključiviji kako bi se pristup invaliditetu u rizičnim i hitnim situacijama temeljio na ljudskim pravima, što se, među ostalim, može postići i provedbom Okvira iz Sendajja za smanjenje rizika od katastrofa za razdoblje 2015.–2030.; snažno potiče uvrštenje ljudskih prava osoba s invaliditetom, koje su suočene s dvostrukom diskriminacijom, u politike EU-a povezane s migracijama i izbjeglicama; ističe da se tim mjerama treba adekvatno odgovoriti na konkretne potrebe osoba s invaliditetom i pritom treba uzeti u obzir zahtjeve za razumne mjere smještaja koje se temelje na potrebama; potiče daljnje uvrštenje potreba osoba s invaliditetom u humanitarno djelovanje država članica i EU-a;

54. poziva EU da sa svojim partnerskim zemljama, regionalnim organizacijama i na globalnoj razini preuzme vodeću ulogu u promicanju prava osoba s invaliditetom prilikom provedbe Okvira iz Sendajja i Programa održivog razvoja do 2030.;

55. poziva Komisiju da donese plan provedbe u skladu sa zaključcima Vijeća iz veljače 2015. o upravljanju katastrofama kojim se u obzir uzimaju osobe s invaliditetom te s Okvirom iz Sendajja;

56. ponavlja koliko su važni zaključci Vijeća o integraciji upravljanja katastrofama kojim se u obzir uzimaju osobe s invaliditetom u Mehanizam Unije za civilnu zaštitu te u svim državama članicama; poziva na informiranje i senzibiliziranje osoba s invaliditetom i službi za hitnu i civilnu zaštitu o inicijativama za smanjenje rizika te pružanju psihološke pomoći osobama s invaliditetom u fazi oporavka nakon katastrofe;

57. ističe važnost toga da se osobama s invaliditetom pruži posebna podrška nakon kriznih situacija;

58. uviđa da su ugroženi članovi društva dodatno marginalizirani ako imaju neki oblik invaliditeta i naglašava da bi institucije EU-a i države članice trebale udvostručiti svoje napore kako bi omogućile puno uživanje prava i usluga svim osobama s invaliditetom, uključujući osobe bez državljanstva, beskućnike, izbjeglice i tražitelje azila te pripadnike manjina; ističe da bi EU pitanje invaliditeta trebao integrirati u svoje politike u području migracija i izbjeglica;

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

59. traži od Komisije i Vijeća da, u skladu s člankom 11. Konvencije, pri podnošenju prijedloga za rješavanje pitanja izbjeglica, prijedloga za financiranje ili za druge mjere potpore posvete posebnu pozornost osobama s invaliditetom;

60. ističe da bi EU trebao poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se zajamčilo da sve osobe s invaliditetom kojima je uskraćena njihova pravna sposobnost mogu uživati sva prava utvrđena ugovorima EU-a i zakonodavstvom EU-a, uključujući pristup pravosuđu, dobrima i uslugama, te bankovnim uslugama, zapošljavanju i zdravstvu, kao i pravo na glasovanje i potrošačka prava;

61. svjestan je činjenice da je Konvencija pozitivan i ključan instrument za promicanje reforme prava i za zahtijevanje od država članica da preispitaju način na koji se doživljava osobe s invaliditetom; međutim, izražava žaljenje zbog činjenice da su osobe s invaliditetom još uvijek suočene s velikim izazovima u strateškim područjima kao što su kazneno pravo i sudjelovanje u politici; smatra da je pun i neograničen pristup političkom sustavu za sve osobe s invaliditetom prioritet; uviđa da navedeni pristup mora predstavljati više od pukog fizičkog pristupa biračkom mjestu te da bi trebao uključivati niz inicijativa kojima će se demokratski proces približiti svim građanima; smatra da to znači da bi sav izborni materijal trebao biti dostupan na Brailleovom pismu, u pojednostavljenoj verziji za čitanje i na znakovnom jeziku, da bi tijekom postupka glasovanja trebalo osigurati svu potrebnu pomoć osobama s invaliditetom, da bi, kada je to moguće, trebalo poticati glasovanje poštom ili uz davanje punomoći te da bi trebalo ukloniti prepreke građanima s invaliditetom koji se žele kandidirati na izborima, kao i da bi se trebalo pozabaviti postojećim pravilima o pravnoj sposobnosti i njihovom utjecaju na mogućnost punog sudjelovanja pojedinaca u demokratskom procesu; poziva Komisiju i države članice da, osobito kada je riječ o osobama s invaliditetom, zajamče pravilnu i potpunu primjenu odredaba iz članka 3. stavka 2. Direktive 2012/29/EU o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te odredaba Direktive 2010/64/EU o pravu na tumačenje i prevođenje u kaznenim postupcima i Direktive 2012/13/EU o pravu na informiranje u kaznenom postupku, a osobito odredaba Direktive 2013/48/EU o pravu na pristup odvjetniku u kaznenom postupku i u postupku na temelju europskog uhidbenog naloga te o pravu na obavješćivanje treće strane u slučaju oduzimanja slobode i na komunikaciju s trećim osobama i konzularnim tijelima;

62. izrazito žali zbog činjenice da se u mnogim državama pravna sposobnost osoba s intelektualnim poteškoćama i dalje negira ili ograničava sudskim postupkom; poziva države članice da na pozitivan način riješe pitanje pravne sposobnosti tako da se više opredjeljuju za poticajno uključivanje nego za automatsko isključivanje;

63. zabrinut je zbog poteškoća s kojima se osobe s invaliditetom i dalje suočavaju pri pristupu pravosuđu; podsjeća da je pravo pristupa pravosuđu osnovno temeljno pravo i ključna sastavnica vladavine prava; poziva države članice da poduzmu mjere kako bi se tim osobama omogućilo potpuno ostvarivanje postupovnih prava i za njih prilagodili postupci; smatra da bi Komisija trebala razmotriti mogućnost uvođenja posebnih programa obuke o Konvenciji u Program EU-a za pravosuđe 2014. – 2020.; predlaže da sudovi u EU-u primjenjuju svoja unutarnja pravila i upute na takav način da se osobama s invaliditetom olakša pristup pravosuđu, te da se u pravosuđu vodi računa i o općim preporukama Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom;

64. prima na znanje da Haaška konvencija o međunarodnoj zaštiti odraslih osoba može na više načina funkcionalno pomoći pri ispunjavanju i podržavanju međunarodnih obveza potpisnica Konvencije; s tim u vezi žali zbog toga što Komisija ne slijedi rezoluciju Parlamenta od 18. prosinca 2008. koja sadrži preporuke Komisiji u pogledu prekograničnih učinaka pravne zaštite odraslih osoba ⁽¹⁾;

65. ističe da su djeca s invaliditetom izloženija nasilju, zastrašivanjima i seksualnom zlostavljanju u školi, kod kuće ili u institucijama; poziva EU i države članice na učinkovitije djelovanje i borbu protiv nasilja nad djecom s invaliditetom korištenjem posebnih mjera i pristupačnih usluga potpore;

⁽¹⁾ SL C 45 E, 23.2.2010., str. 71.

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

66. poziva Komisiju da donese djelotvorne mjere za sprječavanje nasilja nad djecom s invaliditetom usmjerene na obitelji, zajednice, stručnjake i institucije; napominje da škole imaju ključnu ulogu u promicanju socijalne uključenosti te ističe potrebu za odgovarajućim mehanizmima kojima će se omogućiti uključenost djece s invaliditetom u redovne škole i kojima će se osigurati da su pedagozi i nastavnici na odgovarajući način pripremljeni i osposobljeni kako bi prepoznali nasilje nad djecom s invaliditetom i reagirali na njega;

67. nadalje poziva države članice da osiguraju da se prisilno liječenje i određivanje prisilnog boravka zakonom zabrane u skladu s najnovijim međunarodnim standardima;

68. apelira na to da se načelo slobodnog kretanja osoba s invaliditetom unutar Europske unije zajamči uklanjanjem svih postojećih prepreka ostvarenju te slobode;

69. naglašava da je slobodu kretanja europskih građana potrebno jamčiti i osobama s invaliditetom zbog čega države članice moraju osigurati međusobno priznavanje njihovog statusa i socijalnih prava (članak 18. Konvencije);

70. žali zbog toga što Vijeće nije prihvatilo uvrštavanje dokumenata o invaliditetu u područje primjene Uredbe o promicanju slobodnog kretanja građana i poduzeća pojednostavljenjem postupka priznavanja određenih javnih dokumenata u EU-u;

71. pozdravlja pilot-projekt europske iskaznice za osobe s invaliditetom; žali zbog nepotpunog sudjelovanja država članica u projektu europske iskaznice za osobe s invaliditetom, kojom se uz pomoć praktičnih mjera omogućuje mobilnost i međusobno priznavanje prava građana s invaliditetom u državama članicama;

72. ističe da je u cilju potpune zaštite prava osoba s invaliditetom potrebno zajamčiti njihovo pravo na odabir načina na koji će živjeti i na koji će najbolje iskoristiti svoj potencijal, npr. većim korištenjem usluga njegovatelja;

73. izražava iskreno žaljenje zbog zastrašujućih uvjeta smještaja za osobe s invaliditetom otkrivenim u nekim državama članicama Europske unije i traži od država članica da učine sve što je u njihovoj moći kako bi poštovale Europsku konvenciju o ljudskim pravima i njezin članak 3. o zabrani nečovječnog i ponižavajućeg postupanja;

74. potiče Komisiju i Vijeće da se bolje pobrinu za potrebe osoba s invaliditetom te da njihove potrebe dosljedno uzimaju u obzir pri reviziji uredbi EU-a, kao što su one o pravima putnika u različitim prijevoznim sredstvima (uredbe (EZ) br. 1107/2006 i (EZ) br. 261/2004 o zračnom prometu, Uredba (EZ) br. 1371/2007 o željezničkom prometu, Uredba (EU) br. 1177/2010 o vodnom prometu i Uredba (EU) br. 181/2011 o autobusnom prijevozu), i prilikom izrade zakonodavstva, na primjer o pravima putnika u vezi s multimodalnim putovanjima; ističe da se 2010. godine EU u Europskoj strategiji za osobe s invaliditetom za razdoblje 2010. – 2020. obvezao na Europu bez zapreka;

75. poziva EU da pojača nadzor nad provedbom zakonodavstva o pravima putnika i uskladi rad nacionalnih provedbenih tijela te poziva države članice da poduzmu sve potrebne mjere za provedbu zakonodavstva EU-a u cilju poboljšanja pristupa prijevozu na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razini za prijevozne i turističke svrhe (uključujući autobuse, taksije, javni gradski prijevoz te željeznički, zračni i vodni prijevoz i uključujući također kolodvore, aerodrome i luke) te da se uhvate u koštac s preprekama Europi bez zapreka, na primjer jačanjem kompetencija relevantnih provedbenih tijela u okviru zakonodavstva o pravima putnika kako bi se zajamčila istinska i jednaka prava za sve putnike s invaliditetom diljem EU-a, među ostalim u pogledu pristupačnosti i standardizacije, usklađivanja, tehničkih zahtjeva i poticaja za poduzeća;

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

76. poziva Komisiju da pojasni odgovornosti svakog pojedinog aktera uključenog u pružanje skrbi osobama sa smanjenom pokretljivošću, posebice kad je riječ o prelasku iz jednog oblika prijevoza u drugi, te da obavijesti Parlament o sudjelovanju udruga osoba s invaliditetom i njihovoj ulozi u provedbi propisa o pravima putnika;

77. naglašava da je pristup bez prepreka uslugama prijevoza, vozilima, infrastrukturi i intermodalnim spojnim čvorištima, posebno u ruralnim područjima, ključan u jamčenju sustava mobilnosti koji po svojoj prirodi nisu diskriminirajući; u tom pogledu ističe da osobe s invaliditetom moraju imati pristup proizvodima i uslugama te da su potrebni daljnji naponi kako bi prijevozne i turističke usluge, vozila i infrastruktura bili pristupačni; podsjeća da u okviru Instrumenta za povezivanje Europe postoji mogućnost financiranja mjera u gradskim područjima te mjera za poboljšanje pristupačnosti za osobe s nekom vrstom invaliditeta, koje može obuhvaćati do 10 % troškova prilagodbe;

78. poziva Komisiju da u svojem godišnjem izvješću o izvršenju sredstava mreže TEN-T objavi informacije o napretku mjera i iznosu odobrenih sredstava za prilagodbu infrastrukture osobama s invaliditetom u okviru Instrumenta za povezivanje Europe i drugih vrsta financiranja sredstvima EU-a; također poziva Komisiju da djeluje u cilju promicanja većeg sudjelovanja u projektima prilagodbe infrastrukture osobama s invaliditetom, uključujući, među ostalim, održavanje informativnih sastanaka s potencijalnim ulagačima;

79. u tom smislu ističe važnost financiranja mjera u gradskim područjima gdje ljudi češće moraju prelaziti s jedne vrste prijevoza na drugu i gdje se osobe s nekim oblikom poteškoće u kretanju susreću s najviše problema;

80. ističe činjenicu da bi prioritet politika digitaliziranog tržišta mobilnosti trebali biti uvijek pristupačni formati pomoću kojih bi se svim osobama pojednostavio pristup bez obzira na vrstu invaliditeta upotrebom pristupačnih jezika, formata i tehnologija primjerenih za različite vrste invaliditeta, uključujući znakovne jezike, Brailleovo pismo, augmentativne i alternativne komunikacijske sustave te druga dostupna sredstva, modalitete i oblike komunikacije koji im odgovaraju, što uključuje i lako čitljiv jezik ili piktograme, podnaslove i osobne tekstualne poruke za informacije povezane s putovanjem, rezervacijom i kartama, omogućujući upotrebu više od jednog osjetila; potiče Komisiju da u pogledu prijevoznih infrastruktura i usluga uspostavi odgovarajuće nadzorne i kontrolne mehanizme kojima će se pristupačnost i pomagala za osobe s invaliditetom jamčiti i u sustavima javnog prijevoza u svim državama članicama;

81. ističe da bi se osobama s invaliditetom trebalo omogućiti da se informiraju o multimodalnim i prekograničnim uslugama za prijevoz od vrata do vrata kako bi mogli odabrati najodrživiju, najpovoljniju ili najbržu ponudu te je rezervirati i platiti preko interneta;

82. traži da se osigura dostupnost informacije za putnike u stvarnom vremenu kako bi osobe s invaliditetom prije polaska na put mogle dobiti informacije o eventualnim smetnjama ili alternativnim mogućnostima putovanja;

83. ističe da osobe s invaliditetom trebaju imati pristup informacijama i komunikaciji koje su omogućene zahvaljujući pristupačnim formatima i tehnologijama i koje odgovaraju različitim vrstama invaliditeta, uključujući znakovni jezik, Brailleovo pismo, augmentativnu i alternativnu komunikaciju te ostale pristupačne načine, modalitete i formate komuniciranja koji im odgovaraju, uključujući lako čitljive formate i podnaslove; stoga poziva Komisiju da poduzme potrebne mjere za jačanje provedbe zakonodavstva EU-a o pristupu informacijama i komunikaciji; potiče Vijeće da bez daljnjeg odgađanja usvoji Odluku o sklapanju Ugovora iz Marakeša za olakšanje pristupa objavljenim djelima slijepim i slabovidnim osobama te osobama koje se iz nekog drugog razloga ne mogu koristiti tiskom; poziva Vijeće i države članice da provedu dosljedne i djelotvorne mjere u skladu s odredbama tog Ugovora;

84. podsjeća na to da su neovisnost, integracija i pristup uključivom obrazovnom sustavu i sustavu osposobljavanja, građanskom i kulturnom životu, razonodi i sportu prava koja su zajamčena člancima 19., 24. i 30. Konvencije; podsjeća na to da su ta prava zaštićena u okviru prava EU-a, posebno člankom 21. Povelje o temeljnim pravima kojim se zabranjuje diskriminacija na osnovi invaliditeta i temeljem načela punog i istinskog sudjelovanja, uključujući demokratsko sudjelovanje i uključenost u društvo osoba s invaliditetom (članak 3. Konvencije); stoga traži od Komisije i država članica da ojačaju

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

mjere kojima je cilj osobama s invaliditetom zajamčiti istinski i jednak pristup ne samo ključnim područjima kao što su uključivo i kvalitetno obrazovanje, kultura i sport, već i izvannastavnim aktivnostima, kao što su kazalište, jezici i umjetnost; traži od Komisije da u svoje ciljeve u područjima obrazovanja i osposobljavanja u okviru strategije Europa 2020. uključi pokazatelje koji se odnose na osobe s invaliditetom;

85. podsjeća na nacrt općeg komentara Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom o članku 24. („pravo na uključivo obrazovanje”) u kojem se iznosi normativni sadržaj, obveze država, veza s drugim odredbama u Konvenciji i provedba na nacionalnoj razini;

86. podsjeća na to da bi se programi usmjereni na mlade trebali posebno baviti mladim osobama s invaliditetom;

87. napominje da bi se u strategije za mlade nakon 2018. trebale integrirati potrebe mladih s invaliditetom;

88. podsjeća na to da su osobe s invaliditetom često isključene iz usluga obrazovanja i osposobljavanja ili nemaju istinski pristup tim uslugama u kojima su potrebni posebno osmišljeni obrazovni postupci kojima se uzima u obzir razina invaliditeta kako bi im se pomoglo da ostvare svoj puni društveni, gospodarski i obrazovni potencijal; ističe da bi trebalo poduzeti potrebne mjere kako bi se zajamčilo da svi učenici s invaliditetom imaju primjeren smještaj koji im je potreban kako bi uživali pravo na uključivo i kvalitetno obrazovanje; potiče države članice i nadležne regionalne i lokalne vlasti da ojačaju programe osposobljavanja i mogućnosti za stalno stručno usavršavanje za sve relevantne dionike uključene u neformalno i informalno obrazovanje, kao i njihov pristup infrastrukturama informacijske i komunikacijske tehnologije kako bi se podržao njihov rad s učenicima s invaliditetom i kako bi se borilo protiv predrasuda u pogledu osoba s invaliditetom, posebno osoba s psihosocijalnim i intelektualnim poteškoćama;

89. poziva Komisiju i države članice da donesu djelotvorne mjere u cilju odgovaranja na problem segregacije i odbijanja učenika s invaliditetom u školama i obrazovnom okruženju te pružanja pristupa primjerenom smještaju i podršci koja im je potrebna, kako bi im se olakšalo ostvarivanje punog potencijala; ističe da se jednake mogućnosti mogu ostvariti samo ako je pravo na uključivo obrazovanje i osposobljavanje zajamčeno na svim razinama i u svim vrstama obrazovanja i osposobljavanja, uključujući cjeloživotno učenje, te ako je stoga zajamčeno priznavanje kvalifikacija osobama s invaliditetom, posebno kvalifikacija stečenih u pozitivnom obrazovnom okruženju u kojem osobe s invaliditetom mogu steći baš one kompetencije i vještine koje su im potrebne kako bi prevladali svoj invaliditet; skreće pozornost na tehničke i financijske nedostatke posebnih obrazovnih programa, posebno u državama članicama koje je pogodila kriza, te poziva Komisiju da razmotri na koji se način ta situacija može poboljšati;

90. prima na znanje napredak postignut u reguliranju programa studentske razmjene, posebno programa Erasmus+, uključivanjem dodatne financijske potpore za mobilnost studenata i osoba s invaliditetom te inzistira na tome da je potrebno nastaviti sastavljati specifične odredbe u svim aspektima programa; priznaje da su u praksi učenici s invaliditetom i dalje suočeni s brojnim preprekama (prepreke u pogledu stavova, komunikacijske prepreke, arhitektonske barijere, informacijske prepreke, itd.) poziva Komisiju i države članice da povećaju svoju predanost sudjelovanju osoba s invaliditetom u programima razmjene EU-a te da povećaju vidljivost i transparentnost prilika za mobilnost; nadalje poziva Komisiju da promiče razmjenu najboljih praksi u vezi s pristupom programima razmjene za studente i nastavnike s invaliditetom;

91. poziva na to da se obrazovni sustavi suzdrže od stvaranja okruženja u kojima se učenici etiketiraju, poput grupiranja po sposobnostima i rezultatima, jer to negativno utječe na učenike s invaliditetom, posebno na one koji imaju poteškoće u učenju;

92. potiče Komisiju da u svoju ocjenu Direktive o prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti uvrsti dio koji se odnosi na invaliditet i apelira na države članice da nastave s provedbom Direktive, među ostalim uzimajući u obzir potrebe osoba s invaliditetom i njihova prava da, jednako kao i svi ostali, budu upoznati i da se djelotvorno služe s odredbama i instrumentima te Direktive koji su slabo poznati čak i općem stanovništvu;

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

93. ističe čvrstu vezu između invaliditeta, s kojim je suočeno više od 15 % stanovništva EU-a, i bolesti, uz poteškoće i trajne prepreke pristupu koje dovode do neodgovarajućeg pružanja zdravstvenih usluga osobama s invaliditetom ili nemogućnosti da im se one uopće pruže, uključujući i situacije kada je invaliditet posljedica nuspojave; primjećuje da nemogućnost pristupa kvalitetnim zdravstvenim uslugama ima negativan učinak na sposobnost osoba s invaliditetom da žive samostalno, uključeni u društvo i ravnopravno s drugima;

94. primjećuje sa zabrinutošću da osobe s invaliditetom prijavljuju znatno veće stope neodgovarajućeg pružanja skrbi ili uskraćivanja skrbi te slučajeve prisilnog liječenja ili lošeg postupanja, što upućuje na nedostatak obuke zdravstvenih stručnjaka u području zdravstvene skrbi osoba s invaliditetom; apelira na države članice da ulažu u osposobljavanje stručnjaka koji pružaju skrb i pomoć osobama s invaliditetom;

95. ističe da je u slučaju svih medicinskih postupaka za koje se traži informirani pristanak njega potrebno tražiti i od osoba s invaliditetom te da stoga moraju biti provedene sve potrebne mjere kako bi se zajamčilo da te osobe imaju pristup relevantnim informacijama i da ih razumiju; naglašava da se taj pristanak mora dati osobno, unaprijed i nakon što je osoba upoznata sa svim činjenicama, uz sve potrebne mehanizme kojima se jamči da se ta načela poštuju, te također naglašava da je potrebno poduzeti odgovarajuće mjere u pogledu osoba s psihosocijalnim invaliditetom;

96. poziva Komisiju da u svoje zdravstvene instrumente i politike uklopi pristupe usmjerene na invaliditet kako bi se većom fizičkom, okolišnom i senzornom pristupačnošću, kvalitetom te cjenovnom dostupnošću doprinijelo boljim zdravstvenim rezultatima za osobe s invaliditetom u državama članicama, pri čemu bi se u izradi instrumenata i politika trebalo detaljno savjetovati s osobama s invaliditetom;

97. ponavlja da su reproduktivna prava među temeljnim slobodama koje se jamče Bečkom deklaracijom i akcijskim programom iz 1993. te Konvencijom, uključujući: pravo na jednakost i nediskriminaciju, pravo na stupanje u brak i osnivanje obitelji; pravo na sveobuhvatnu skrb u pogledu reproduktivnog zdravlja, uključujući planiranje obitelji i zdravstvene usluge za roditelje, obrazovanje i pravo na dobivanje informacija; pravo na davanje informiranog pristanka za sve medicinske postupke, uključujući sterilizaciju i pobačaj; te pravo ne biti žrtvom seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja.

98. poziva države članice da donesu mjere kako bi se zajamčilo da zdravstvena skrb i sve usluge koje se pružaju ženama s invaliditetom, uključujući sve usluge i skrb u području reproduktivnog i mentalnog zdravlja, budu dostupne i utemeljene na slobodnom i informiranom pristanku pojedinca;

99. potiče države članice da donesu smjernice kako bi se zajamčilo da sve obrazovne aktivnosti, informacije, zdravstvena skrb i usluge u području spolnog i reproduktivnog zdravlja budu dostupne ženama i djevojčicama s invaliditetom u pristupačnom formatu prilagođenom dobi, uključujući znakovni jezik, Brailleovo pismo, taktilnu komunikaciju, uvećani tisak i druge alternativne načine, sredstva i formate komunikacije;

100. ponovno potvrđuje svoje stajalište o tome da se ženama i muškarcima s invaliditetom, kao i njihovim obiteljima, mora osigurati stručna pomoć, uključujući skrb o djeci, kako bi im se omogućilo potpuno uživanje u majčinstvu i očinstvu;

101. ističe da se u sustavima zdravstvenog osiguranja ne smiju diskriminirati osobe s invaliditetom;

102. potiče Komisiju da za nacionalne kontaktne točke izradi smjernice na razini EU-a o pružanju pristupačnih informacija svim pacijentima o skrbi u drugim državama članicama, imajući na umu posebnu ulogu udruga pacijenata;

103. potiče Komisiju da pomogne državama članicama i članovima europskih referentnih mreža da resurse i stručnost mreže prošire i na oblike invaliditeta koji nisu nužno rijetki, ali također zahtijevaju visokospecijaliziranu zdravstvenu skrb koju pružaju multidisciplinarni medicinski timovi te koncentraciju znanja i resursa preko tog okvira;

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

104. smatra da se mora poboljšati pristupačnost zdravstvenih proizvoda i usluga za osobe s invaliditetom; napominje da ekonomske prepreke te prepreke u pogledu omjera troškova i koristi sprečavaju poboljšanje i provedbu pristupačnosti; smatra da će veća uključenost osoba s invaliditetom prilikom razvoja zdravstvenih proizvoda i usluga doprinijeti njihovoj većoj sigurnosti i pristupačnosti;

105. ističe da se osobe s tjelesnim invaliditetom suočavaju s problemima i na digitaliziranom tržištu mobilnosti te traži da se svim osobama s invaliditetom, bez obzira na vrstu invaliditeta, pojednostavi pristup i to pristupačnim jezicima, formatima i tehnologijama koji su primjereni različitim vrstama invaliditeta, uključujući znakovni jezik, Brailleovo pismo, augmentativne i alternativne komunikacijske sustave te druga dostupna sredstva, metode i formate komunikacije koji im odgovaraju, što uključuje i lako razumljiv jezik, podnaslove i osobne tekstualne poruke, osobito za informacije o zdravlju, koristeći pritom više od jednog osjetila;

106. potiče Komisiju da uloži znatne napore u stimuliranje i poticanje prevencije bolesti i promicanja zdravlja kako bi se uzele u obzir velike nejednakosti u području zdravstva i pristupa koje pogađaju najugroženije osobe s invaliditetom;

107. poziva Komisiju i države članice da se zalažu za to da se i bolesti karakterizirane gubitkom pamćenja smatra invaliditetom;

108. potiče Komisiju i države članice da na odgovarajući način priznaju ključnu ulogu obiteljskih njegovatelja te da zajamče da i oni imaju odgovarajući pristup zdravstvenim uslugama s obzirom na učinak koji njegovanje osoba s invaliditetom ima na njihovo tjelesno i mentalno zdravlje i dobrobit;

109. poziva države članice i Komisiju da zajamče da su prava i usluge povezane sa zapošljavanjem, uključujući razumnu prilagodbu u okviru Direktive o jednakosti pri zapošljavanju, prenosivi i da su u skladu sa slobodom kretanja osoba s invaliditetom, kao što je utvrđeno u Ugovorima; poziva države članice da uvedu poticaje za poslodavce i aktivne mjere na tržištu rada kako bi se podržalo zapošljavanje osoba s invaliditetom; uviđa potencijal socijalne ekonomije i digitalnog gospodarstva u nastajanju za otvaranje radnih mjesta za osobe s invaliditetom;

110. izražava zabrinutost zbog visoke stope nezaposlenosti osoba s invaliditetom, posebno žena s invaliditetom, u usporedbi s drugim skupinama stanovništva u Europskoj uniji; poziva države članice da izrade i zajamče politički okvir za sudjelovanje žena s invaliditetom na tržištu rada, uključujući žene s invaliditetom koji nije vidljiv, koje boluju od kroničnih bolesti ili poremećaja u učenju;

111. zabrinut je zbog toga što se prema Direktivi o jednakosti pri zapošljavanju uskraćivanje prava na razumnu prilagodbu potrebama osoba s invaliditetom ne smatra izričito oblikom diskriminacije; traži od Komisije da sastavi izvješće o trenutačnom stanju u pogledu vrsta zaprimljenih žalbi i da s time u vezi razmotri je li potrebna revizija Direktive;

112. ističe koristi od toga da se nadmaši okvir zapošljavanja u zaštićenim radionicama i da se uspostave uvjeti zapošljavanja za osobe s invaliditetom kojima ih se uključuje na otvoreno tržište rada; ističe važnost razmjene dobrih praksi među javnim tijelima, organizacijama koje predstavljaju osobe s invaliditetom, pružateljima usluga podrške, poslodavcima s iskustvom i drugim relevantnim akterima;

113. poziva Komisiju i države članice da dodatno promiču zaposlenost osoba s invaliditetom preko poduzeća iz socijalne i solidarne ekonomije i da na taj način pomognu osobama s invaliditetom da uđu na tržište rada; s time u vezi poziva Komisiju da dodatno promiče novonastalo tržište socijalnog ulaganja instrumentima koji su osmišljeni kao dio inicijative socijalnog poslovanja i da obavijesti Parlament o rezultatima svoje revizije sredinom razdoblja;

114. ističe da je ključno omogućiti osobama s invaliditetom da rade svoj posao u skladu sa specifičnim zakonodavstvom kako bi se spriječilo da postanu višak; nadalje preporučuje provedbu odgovarajućih provjera, uz suradnju sa zavodima za zapošljavanje i poduzecima kako bi se spriječilo isključenje osoba s invaliditetom iz tržišta rada i kako bi se u potpunosti iskoristio njihov potencijal;

115. potiče države članice da donesu kvalitetne okvire za stažiranja i da potiču i razvijaju prilike za naukovanja i osposobljavanje za osobe s invaliditetom, jamčeći pritom razumnu prilagodbu i pristupačnost kako bi se osigurala socijalna zaštita i olakšala integracija osoba s invaliditetom na tržište rada;

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

116. poziva države članice da poduzmu hitne mjere kako bi spriječile i preokrenule negativne učinke mjera štednje na socijalnu zaštitu osoba s invaliditetom;

117. poziva države članice da u okviru europskog stupa socijalnih prava provedu djelotvorne mehanizme kako bi se spriječilo ili ublažilo siromaštvo, ugroženost i socijalnu isključenost osoba s invaliditetom i njihovih obitelji, vodeći računa posebno o djeci i starijim osobama s invaliditetom;

118. poziva države članice da se suzdrže od rezova u naknadama povezanim s invaliditetom, uslugama koje se pružaju u zajednici, zdravstvenim uslugama te programima osposobljavanja i obrazovanja kojima bi se ugrozila Konvencija i dodatno povećala razina siromaštva i socijalne isključenosti;

119. potiče Komisiju i države članice da, ponovno radi suprotstavljanja socijalnoj isključenosti osoba s invaliditetom i njihovih obitelji, na osnovi zajedničkih pravila promiču mjere za borbu protiv siromaštva s kojim su suočene mnoge obitelji pojedinaca u nepovoljnom položaju, pozivajući se na jasne pokazatelje na kojima će biti temeljena potrebna skrb;

120. naglašava da se člankom 7. i člankom 96. stavkom 7. Uredbe o zajedničkim odredbama (EU) br. 1303/2013 od država članica i Komisije zahtijeva da zajamče da se jednake mogućnosti, nediskriminacija i uključivanje osoba s invaliditetom uzimaju u obzir i promiču pri korištenju sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova, a posebno pri provedbi operativnih programa; poziva na integrirani pristup za rješavanje konkretnih potreba osoba s invaliditetom; stoga poziva Komisiju da pažljivo prati primjenu općih ex ante uvjeta u pogledu nediskriminacije i invaliditeta; ističe da bi evaluacijom tih uvjeta trebalo ocijeniti prikladnost planiranih mjera za promicanje jednakih mogućnosti za muškarce i žene te integraciju osoba s invaliditetom, posebno u pogledu dostupnosti izvora financiranja;

121. potiče tvorce politika na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te na razini EU-a da se pobrinu za učinkovito praćenje provedbe odredbi o nediskriminaciji, kao i pristupačnosti i upotrebe sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova namijenjenih osobama s invaliditetom, odnosno omogućavanju jednakog pristupa svim uslugama, uključujući internet, i ostvarenju jednakog i prikladnog životnog okruženja u lokalnim zajednicama u svim područjima (npr. ruralna i rijetko naseljena područja i gradska područja), te pristupu ustanovama koje o njima skrbe; međutim napominje da odgovornost za socijalne politike i njihovo financiranje prvenstveno leži na državama članicama;

122. poziva Komisiju da pomno prati poštuje li se načelo nediskriminacije i provodi li se povezano zakonodavstvo pri korištenju sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova; naglašava da je pri planiranju i provedbi operativnih programa potrebno kao partnere uključiti tijela odgovorna za promicanje socijalne uključenosti i nediskriminacije, uključujući organizacije koje predstavljaju osobe s invaliditetom, kako bi se zajamčilo da se interesi i problemi osoba s invaliditetom stvarno uzimaju u obzir; poziva da se sredstva iz europskih strukturnih i investicijskih fondova koriste kako bi se postiglo poštovanje minimalnih standarda u pogledu pristupačnosti, mobilnosti i smještaja osoba s invaliditetom i napominje da to predstavlja važan i izazovan zadatak, posebno za lokalne i regionalne vlasti;

123. poziva države članice da bolje iskoriste strukturne fondove, posebno europski socijalni fond i program Kreativna Europa, te da što je više moguće uključe nacionalne, regionalne i lokalne organizacije koje predstavljaju osobe s invaliditetom; nadalje ističe važnost jamčenja potpune pristupačnosti osoba s invaliditetom tržištu rada, obrazovanju i osposobljavanju, programu Erasmus+, Jamstvu za mlade i inicijativama mreže EURES;

124. poziva države članice da šire načelo prema kojem javni naručitelji europskih strukturnih i investicijskih fondova mogu isključiti podnositelje zahtjeva koji ne poštuju obvezu pristupačnosti za osobe s invaliditetom;

125. pozdravlja ex-ante uvjete u pogledu socijalne uključenosti i prioritet ulaganja za „prijelaz iz institucionalnih usluga u usluge u okviru zajednice” u Uredbi o zajedničkim odredbama; poziva države članice da upotrijebe ta sredstva u svrhu deinstitucionalizacije i kao alat za provedbu Konvencije;

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

126. zabrinut je zbog toga što se europski strukturni i investicijski fondovi zloupotrebljavaju za poticanje institucionalizacije te poziva države članice i Komisiju da pojačaju svoj nadzor u skladu s Konvencijom te uz savjetovanje s organizacijama koje predstavljaju osobe s invaliditetom; smatra da bi načela transparentnosti trebala biti vodilja kroz čitavi postupak od dodjele sredstava do njihove uporabe;

127. poziva Komisiju i države članice da poduzmu potrebne mjere, među ostalim upotrebom europskih strukturnih i investicijskih fondova i drugih relevantnih fondova EU-a za razvijanje visokokvalitetnih i cjenovno pristupačnih sustava podrške u lokalnim zajednicama za dječake i djevojčice s invaliditetom i njihove obitelji, uključujući osobe kojima treba visoka razina podrške, za poticanje deinstitucionalizacije i sprečavanje nove institucionalizacije te za promicanje uključivih zajednica i pristupa uključivom kvalitetnom obrazovanju za dječake i djevojčice s invaliditetom;

128. smatra da bi institucije EU-a trebale razmotriti mogućnost otvaranja budućih i postojećih izvora financiranja organizacijama koje aktivno predstavljaju osobe s invaliditetom;

129. poziva Komisiju da nastavi raditi na uključivanju osoba s invaliditetom pomoću financijske potpore za niz projekata i organizacija na lokalnoj razini;

130. poziva institucije EU-a i države članice da aktivno uključe osobe s invaliditetom u postupke donošenja odluka, među ostalim preko organizacija koje ih predstavljaju, u skladu s člankom 4. stavkom 3. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom; nadalje potiče da se tijekom takvih postupaka u obzir uzmu mišljenja osoba s invaliditetom;

131. ponovno ističe važnost iznimki i ograničenja autorskih i srodnih prava koja su na raspolaganju osobama s invaliditetom; napominje sklapanje Ugovora iz Marakeša kojem je cilj olakšanje pristupa objavljenim djelima slijepim i slabovidnim osobama te ponovno naglašava svoje uvjerenje da EU ima nadležnost potpisati taj Ugovor i da pritom revizija pravnog okvira EU-a ili pravovremenost odluke Suda Europske unije nisu uvjet za njegovu ratifikaciju; u tom smislu također naglašava potrebu da Parlament, Komisija i države članice surađuju radi brze ratifikacije Ugovora iz Marakeša;

132. ističe da bi se svakom zakonodavnom promjenom u području autorskih i srodnih prava osobama s invaliditetom trebao omogućiti pristup svim formatima djela i usluga zaštićenih tim pravima; ponavlja da Komisija ima obvezu podnijeti zakonodavne prijedloge o iznimkama i ograničenjima u pogledu autorskih i srodnih prava kako bi se zajamčilo da osobe s različitim oblicima invaliditeta imaju pristup djelima i uslugama zaštićenima tim pravima;

133. inzistira na tome da su digitalni sustavi za osobe s invaliditetom važan alat kojim se olakšava njihovo sudjelovanje u svim aspektima društva te preporučuje nastavak razmatranja mogućnosti uporabe pomoćnih tehnologija u obrazovanju; uvida da nerazmjerni broj osoba s invaliditetom trenutačno nije na internetu, da je isključen iz digitalnog razvoja i da stoga propušta informacije i prilike te mogućnost učenja novih vještina i pristupanja važnim uslugama; stoga poziva zakonodavce na nacionalnoj razini i na razini EU-a da prilikom provedbe zakonodavstva o jedinstvenom digitalnom tržištu uključe odredbe o pristupačnosti, da integriraju pristupačnost digitalnog sadržaja u sve politike, da pokrenu programe osposobljavanja za „digitalne šampione” u zajednicama kako bi potaknuli više osoba s invaliditetom na korištenje internetom te da poduzmu potrebne mjere za borbu protiv kiberkriminala i zlostavljanja na internetu; poziva Komisiju i države članice da zajamče da prava intelektualnog vlasništva nisu nerazumna ili diskriminatorna prepreka pristupu osoba s invaliditetom kulturnim materijalima te da razmotre mogućnost obveznog izuzeća autorskih prava u slučaju upotrebe za osobe s invaliditetom koja je izravno povezana s invaliditetom i koja je nekomercijalne prirode, u mjeri u kojoj je to potrebno s obzirom na konkretni invaliditet; poziva na primjenu transverzalnog pristupa ljudskim pravima osoba s invaliditetom u svim politikama EU-a;

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

134. podsjeća na to da je sport iznimno vrijedan instrument u kontekstu socijalne uključenosti jer pruža mogućnosti za interakciju i stjecanje društvenih vještina; poziva Komisiju i države članice da u skladu s člankom 30. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom pokrenu konkretne programe usmjerene na povećanje pristupačnosti sportskih aktivnosti i sportskih događanja osobama s invaliditetom; napominje da je pravo na potpuni pristup kulturnim događanjima ili rekreacijskim aktivnostima osnovno pravo te stoga poziva Komisiju da poveća mogućnost pristupa tim događanjima, mjestima na kojima se održavaju događanja, robi i uslugama, uključujući u području audiovizualnih proizvoda; pozdravlja inicijative u cilju pružanja audiovizualnih i drugih sadržaja s odgovarajućim podnaslovima ili audio opisima kako bi bili dostupni i osobama s invaliditetom;

135. smatra da bi za osobe s invaliditetom trebalo razviti digitalne instrumente kojima bi se omogućilo integraciju sportaša i sportašica s invaliditetom, ali i platforme za rad na daljinu te za rad u zajedničkim i otvorenim radnim prostorima; smatra nadalje da kvalitetnu obrazovnu i sportsku infrastrukturu u školama treba prilagoditi potrebama djece s invaliditetom te da u svakoj državi članici treba uspostaviti nacionalne i regionalne strateške okvire politike za cjeloživotno obrazovanje koje bi sadržavale i konkretne mjere za razvoj vještina osoba s invaliditetom;

136. podsjeća da bi se potprogramom MEDIA u okviru Kreativne Europe trebalo posebno uzimati u obzir projekte koji se bave problemom invaliditeta i da bi s time u vezi trebalo istaknuti obrazovnu moć filmova i festivala;

137. naglašava da je pristupačnost ključna kako bi osobe s invaliditetom mogle u potpunosti iskoristiti europske turističke ponude;

138. ističe da se u okviru turističkih usluga moraju uzeti u obzir posebne potrebe osoba s invaliditetom, kao što su jednostavan pristup informacijama i komunikaciji te objektima kao što su sobe, kupaone, zahodi i ostali unutarnji prostori;

139. smatra da načelo „turizam za sve” treba biti referentna točka za svako djelovanje povezano s turizmom na nacionalnoj, regionalnoj, lokalnoj ili europskoj razini; ističe da bi pružatelji usluga u sektoru turizma trebali uzeti u obzir potrebe osoba s invaliditetom promicanjem prilagodbe struktura i aktivnosti osposobljavanja osoblja.

Posebne obveze

140. poziva na osmišljavanje pokazatelja temeljenih na ljudskim pravima te poziva države članice da pruže kvantitativne i kvalitativne usporedive podatke raščlanjene na osnovi različitih čimbenika, poput roda, dobi, radnog statusa i invaliditeta za sve aktivnosti u EU-u; poziva Komisiju da financira relevantna istraživanja i prikupljanje podataka, na primjer o pristupačnosti turističkih i zdravstvenih usluga, nasilju, zlostavljanju i iskorištavanju osoba s invaliditetom, bez obzira na vrstu invaliditeta, u zajednici i u institucijama;

141. poziva Komisiju da uskladi prikupljanje podataka o invaliditetu koristeći se društvenim istraživanjima na razini EU-a, u skladu s člankom 31. Konvencije, u cilju preciznog utvrđivanja i objavljivanja razvoja događaja u tom sektoru; ističe da bi se pri takvom prikupljanju podataka trebale primjenjivati metodologije koje se odnose na sve osobe s invaliditetom, uključujući i one s težim oštećenjima te one koje žive u ustanovama; svi prikupljeni podaci podložni su strogoći inicijativa u području zaštite ljudskih prava i zaštite podataka, uključujući među ostalim odredbe Europske konvencije o ljudskim pravima, Povelje Europske unije o temeljnim pravima i Europske direktive o zaštiti podataka; ističe da takve provjere moraju biti što je više moguće prilagođene slučaju i usmjerene te da je nakon njih potrebno provesti odgovarajuće studije i radionice koje će rezultirati prikladnim i učinkovitim djelovanjem;

142. poziva Komisiju da sustavno uvrštava prava osoba s invaliditetom u sve politike i programe Europske unije u području međunarodne suradnje;

143. naglašava važnost postizanja svih ciljeva održivog razvoja povezanih s invaliditetom, a posebno četvrti cilj o jamčenju uključivog, pravednog i kvalitetnog obrazovanja, i potrebu za povećanjem broja škola s pristupom prilagođenoj infrastrukturi i materijalima za osobe s invaliditetom te za ulaganjem u kompetencije nastavnika u pogledu uključivog obrazovanja i sudjelovanja djece u školi i zajednici;

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

144. naglašava obvezu da se nikog ne zanemari i upućivanja na pitanje invaliditeta prisutne u ciljevima održivog razvoja, osobito u dijelovima u vezi s obrazovanjem, rastom i zapošljavanjem, nejednakošću i pristupačnošću naseljenih područja te u pogledu prikupljanja podataka o ciljevima održivog razvoja i praćenja tih ciljeva te preporučuje da EU preuzme vodeću ulogu u provedbi ciljeva održivog razvoja kojima se vodi računa o osobama s invaliditetom; također naglašava pozivanja na Okvir iz Sendajja za smanjenje rizika od katastrofa;

145. preporučuje da EU preuzme vodstvo u provedbi Programa za održivi razvoj do 2030. kojom se uzimaju u obzir osobe s invaliditetom te da uspostavi program rada i predvidi reviziju sredinom razdoblja plana rada kako bi se zajamčio mehanizam za nadzor i evaluaciju te osigurala odgovornost EU-a;

146. poziva Komisiju da pripremi nacrt provedbenog plana za ciljeve održivog razvoja i za smanjenje rizika od katastrofa u skladu s Konvencijom; ističe da bi takav plan trebao znatno doprinijeti utvrđivanju pokazatelja u područjima povezanim s invaliditetom i socio-ekonomskom uključenosti; naglašava da pri definiciji pokazatelja za ciljeve održivog razvoja posebnu pozornost treba posvetiti siromaštvu, socijalnoj zaštiti, zdravstvenoj zaštiti, nasilju nad ženama, seksualnom i reproduktivnom zdravlju i pravima, pristupu vodi, sanitarnim uslugama i energiji, otpornosti na katastrofe te upisu u matične knjige rođenih;

147. ističe činjenicu da sve politike i programi EU-a, i vanjski i unutarnji, moraju biti u skladu s Konvencijom te da se njima moraju uspostaviti konkretne mjere kojima se osigurava da su prava osoba s invaliditetom uvrštena u sva područja, uključujući humanitarne i razvojne politike i programe; u tom pogledu poziva EU da donese usklađenu politiku o razvoju kojim se vodi računa o osobama s invaliditetom te da usvoji sustavni i institucionalizirani pristup na temelju kojega bi se pitanje prava osoba s invaliditetom uvrstilo u sve politike i programe EU-a u području međunarodne suradnje;

148. preporučuje da delegacije i agencije EU-a pokažu dovoljno razumijevanje strategija EU-a za invaliditet te da rade na uključiv i pristupačan način; predlaže stvaranje „kontaktne točke” za Konvenciju u okviru Europske službe za vanjsko djelovanje; poziva na to da se u sve programe osposobljavanja o ljudskim pravima koji se provode u okviru misija zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP) što prije uvrsti perspektiva osoba s invaliditetom;

149. nadalje, poziva EU da:

- pokrene više razvojnih projekata koji su konkretno usmjereni na osobe s invaliditetom;
- uspostavi mehanizam za izgradnju kapaciteta i razmjenu dobrih praksi među raznim institucijama EU-a te između EU-a i njegovih država članica o pristupačnoj humanitarnoj pomoći kojom su obuhvaćene i osobe s invaliditetom;
- uspostavi kontaktne točke za pitanja invaliditeta u delegacijama EU-a, imenujući osposobljene službenike za vezu čija stručnost i profesionalnost može biti od koristi osobama s invaliditetom;
- uvrsti pitanja povezana s invaliditetom u dijaloge s partnerskim zemljama te da podrži i započne stratešku suradnju s nevladinim organizacijama koje se bave invaliditetom u partnerskim zemljama;
- preispita Višegodišnji financijski okvir (VFO) i Europski razvojni fond u kontekstu Konvencije;
- uvrsti, u mogućim novim Europskim konsenzusom o razvoju, upućivanje na uvrštenje pitanja povezanih s invaliditetom u politiku EU-a;
- razmotri mogućnost da se sredstva predviđena za sve politike i programe EU-a u području međunarodne suradnje namijene nacionalnim programima za osobe s invaliditetom;
- zajamči potencijalno ugroženoj djeci pravovremenu, odgovarajuću i cjelovitu skrb s obzirom na važnost brzog djelovanja kod djece;

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

150. pozdravlja novi 12. cilj Akcijskog plana za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2015. – 2019.; poziva Komisiju da se pobrine za to da provedba Konvencije o pravima osoba s invaliditetom bude neizostavna tema dijaloga o ljudskim pravima s trećim zemljama; poziva posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava da predvodi i nadzire napredak u tom području, posebno vodeći računa o naporima za standardizaciju u pogledu pristupačnosti;

151. podržava istinsko uključenje osoba s invaliditetom u društvo, posebno u lokalne zajednice, te financiranje službi za osobe koje žive samostalno preko programa pod okriljem financijskih instrumenata za vanjsko djelovanje; poziva na pojednostavljenje korištenja strukturnih fondova EU-a; poziva na evaluaciju instrumenata za vanjsko financiranje na sredini razdoblja kako bi se ocijenila uspješnost njihova doprinosa uključanju osoba s invaliditetom u društvo, rušenju barijera i promicanju pristupačnosti; nadalje, zahtijeva da se pri potrošnji sredstava za programe EU-a kojima se potiče institucionalizacija izbjegava segregacija osoba s invaliditetom; poziva na povećanje i nadziranje rashoda u dogovoru s organizacijama koje se bave problemom invaliditeta;

152. smatra da bi sve osobe koje EU zapošljava u području upravljanja svojim vanjskim granicama i u centrima za prihvatanje trebale proći posebno osposobljavanje za rad s osobama s invaliditetom kako bi se osiguralo da su potrebe tih osoba ispunjene;

153. pozdravlja činjenicu da se Komisija povukla iz okvira za neovisni nadzor (okvir EU-a); predan je pronalaženju najprikladnijeg oblika za okvir EU-a kako bi bio u potpunosti u skladu s Konvencijom i s Pariškim načelima te potiče da se Kodeks ponašanja između Vijeća, država članica i Komisije, kojim se određuju interni mehanizmi provedbe Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom u Europskoj uniji i zastupanja EU-a u vezi s tom Konvencijom, revidira i izmjeni tako da u postupak bude uključen i Europski parlament;

154. ističe potrebu za pojačanom političkom suradnjom u kontekstu okvira koja bi uključivala financijske i ljudske resurse kojima bi se osiguralo ispunjavanje obveza i provođenje preporuka iznesenih u Konvenciji;

155. pridaje iznimnu važnost članku 33. Konvencije („Nacionalna provedba i praćenje”) i zaključnim napomenama 76. i 77. Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom te stoga pozdravlja činjenicu da je taj Odbor suglasan sa sudjelovanjem Parlamenta u okviru EU-a;

156. poziva proračunska tijela da dodijele adekvatna sredstva kako bi se funkcije okvira EU-a mogle izvršiti na neovisan način;

157. ističe da Odbor za predstave u skladu s člankom 227. Ugovora o funkcioniranju Europske unije europskim građanima (fizičkim i pravnim osobama) pruža aktivnu zaštitu i omogućava im da podnesu pritužbu protiv europskih, nacionalnih i lokalnih tijela u slučaju povrede prava, uključujući prava koja proizlaze iz primjene europskih politika čiji je cilj primjena Konvencije, i to u okviru Izjave u vezi s razgraničenjem nadležnosti, koja je priložena završnom aktu o donošenju Ugovora;

158. ističe činjenicu da je Odbor za predstave (zajedno s Europskim ombudsmanom, koji štiti građane u slučaju nepravilnosti u postupanju) jedan od institucionalnih instrumenata Europske unije koji pruža zaštitu unutar okvira EU-a u skladu s načelima djelovanja nacionalnih institucija za zaštitu i promicanje ljudskih prava („Pariška načela”), koja je Opća skupština Ujedinjenih naroda usvojila u svojoj Rezoluciji 48/134 iz 1993.;

159. ističe da u cilju pružanja zaštite Odbor za predstave svoje zadaće stavlja u službu okvira za neovisni nadzor kada je riječ o prethodnim istragama povreda prava EU-a pri provedbi Konvencije, prosljeđivanju predstavi drugim parlamentarnim odborima u svrhu istrage ili poduzimanju odgovarajućih koraka te posjetima na licu mjesta radi prikupljanja informacija i uspostavljanja kontakata s nacionalnim tijelima;

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

160. podsjeća da Odbor za predstavke svake godine prima velik broj predstavki od osoba s invaliditetom, što odražava stvarnost milijunâ ljudi diljem Europe koji se svakodnevno suočavaju s poteškoćama u pogledu pristupa poslu i zapošljavanju, obrazovanju i prijevozu ili u pogledu sudjelovanja u političkom, javnom i kulturnom životu; ističe važnost članka 29. Konvencije o sudjelovanju osoba s invaliditetom u političkom i javnom životu bez diskriminacije;

161. ističe da su predstavke kojima je dana najveća pozornost često imale potporu organizacija civilnog društva koje predstavljaju osobe s invaliditetom i da je stoga potrebno promicati zaštitnu ulogu i djelotvornost predstavki koje se temelje na povredi tih prava; pohvaljuje ulogu koju su te organizacije imale u pogledu promicanja društvene uključenosti i poboljšanja kvalitete života osoba s invaliditetom;

162. prima na znanje predstavke koje se bave povredama u nekim državama članicama u pogledu osiguravanja sredstava za život osoba s invaliditetom, ne samo kada je riječ o neisplaćivanju naknada koje su propisane zakonom, već i u slučajevima, poput onog iz predstavke 1062/2014, kada su nadležna tijela navodno proizvoljno donijela administrativne odluke o smanjenju prethodno odobrenih naknada na temelju dvojbenih liječničkih procjena kojima je smanjen stupanj invaliditeta; traži od dotičnih nacionalnih, regionalnih i lokalnih tijela da pokažu više razumijevanja za posljedice takvih postupaka na živote dotičnih osoba i njihovih obitelji te traži od Komisije da pomno nadzire razne politike i povezane mjere na području invaliditeta koje se provode u različitim državama članicama;

163. napominje da neke države članice koje su ratificirale Konvenciju još nisu uspostavile ili imenovala tijela za provedbu i praćenje Konvencije, što je obvezno prema članku 33.; napominje da je rad tijela koja su već uspostavljena, posebice okviri za nadzor uspostavljeni u skladu s člankom 33. stavkom 2., otežan zbog nedostatka financijskih i ljudskih resursa te nepostojanja čvrste pravne osnove za njihovo imenovanje;

164. potiče sve države članice da okvirima za nadzor, uspostavljenima u skladu s člankom 33. stavkom 2., osiguraju dostatne i sigurne financijske i ljudske resurse kako bi mogli obavljati svoje zadaće; smatra da bi države članice također trebale zajamčiti neovisnost okvira za nadzor tako da osiguraju da su njihov sastav i način rada u skladu s Pariškim načelima o funkcioniranju nacionalnih institucija za ljudska prava, kako je navedeno u članku 33. stavku 2., a podrška tome bila bi uspostava formalne pravne osnove kojom se jasno definira uloga i područje primjene okvira; potiče države članice koje još nisu imenovala tijela iz članka 33. da to što prije učine te da im osiguraju resurse i daju mandat za učinkovitu provedbu i praćenje obveza iz Konvencije;

165. ističe da mrežu za provedbu Konvencije treba ojačati kako bi se tom provedbom na odgovarajući način upravljalo na internoj, ali i na međuinstitucionalnoj razini, uz istovremeno aktivno sudjelovanje, na aktivnostima i sastancima, osoba s invaliditetom i organizacija koje ih predstavljaju i blisko savjetovanje s njima;

166. traži od svih institucija, agencija i tijela EU-a da uspostave kontaktne točke te ističe da je potreban horizontalni međuinstitucionalni mehanizam koordinacije diljem glavnih uprava i institucija EU-a; poziva na provođenje potrebnih prilagodbi u okviru strategije za provedbu Konvencije;

167. poziva na jačanje međuinstitucionalne koordinacije među provedbenim mehanizmima raznih institucija EU-a;

Usklađenost institucija Europske unije s Konvencijom (kao tijela javne uprave)

168. smatra da je važno da Odbor za predstavke organizira ciljana događanja na temu predstavki povezanih s invaliditetom te naglašava koliko je važan dijalog kojem doprinose različiti dionici, uključujući ostale relevantne odbore Europskog parlamenta, članove okvira EU-a za Konvenciju, organizacije civilnog društva koje predstavljaju osobe s invaliditetom i pripadnike akademske zajednice;

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

169. pozdravlja činjenicu da je javno savjetovanje pod nazivom „Zaštita prava osoba s invaliditetom iz perspektive zaprimljenih predstavi“, koje je 15. listopada 2015. organizirao Odbor za predstave, zadovoljilo visoke standarde pristupačnosti te predlaže da se osobama s invaliditetom u budućnosti omogući pristup svim sjednicama parlamentarnih odbora;

170. pozdravlja korištenje Brailleova pisma u komunikaciji s podnositeljima predstavi te potiče sve institucije EU-a da u komunikaciji s građanima koriste znakovni jezik, lako razumljiv jezik i Brailleovo pismo kako bi se podržali i ojačali naponi da se građane uključi u rad institucija i europski projekt;

171. poziva države članice i institucije EU-a da se pobrinu za to da su mogućnosti za sudjelovanje u javnim savjetodavnim postupcima uistinu i opsežno promicane upotrebom komunikacijskih sredstava koja su pristupačna osobama s invaliditetom, poput Brailleovog pisma ili lako razumljivog jezika;

172. poziva države članice i institucije EU-a da osiguraju da se mogućnosti sudjelovanja u postupcima savjetovanja jasno i opsežno promiču korištenjem pristupačnih komunikacijskih sredstava, da se doprinosi mogu pružiti i uporabom drugih formata poput Brailleovog pisma ili lako razumljivog jezika te da se osobama s invaliditetom, uključujući i osobe s intelektualnim poteškoćama i poteškoćama u učenju, u potpunosti omogući pristup javnim saslušanjima i sastancima na kojima se raspravlja o predloženim zakonima i politikama;

173. ističe da je osobama s invaliditetom potrebno omogućiti stvarno sudjelovanje i slobodu izražavanja na javnim događanjima i sastancima koji se održavaju u institucijama ili koji su u organizaciji institucija upotrebom podnaslova, tumačenjem na znakovni jezik te dokumentima na Brailleovu pismo i lako razumljivom jeziku;

174. poziva Upravni odbor Europskih škola, uključujući Komisiju, da zajamči uključivo kvalitetno obrazovanje u Europskim školama u skladu sa zahtjevima Konvencije u pogledu multidisciplinarnog ocjenjivanja, uključivanja djece s invaliditetom i osiguravanja razumne prilagodbe njihovim potrebama, istovremeno jamčeći uključivo sudjelovanje roditelja s invaliditetom;

175. poziva institucije da podrže i promiču rad Europske agencije za posebne potrebe i uključivo obrazovanje;

176. poziva EU da revidira pravila zajedničkog sustava zdravstvenog osiguranja i mirovinskog sustava te mjere socijalne sigurnosti i socijalne zaštite povezane s invaliditetom kako bi se zajamčila nediskriminacija i jednake prilike za osobe s invaliditetom, među ostalim prepoznavanjem toga da se zdravstvene potrebe povezane s invaliditetom razlikuju od bolesti i promicanjem mogućnosti neovisnog života i rada punom nadoknadom dodatnih troškova opreme ili usluge koji su potrebni za rad (na primjer printer za Brailleovo pismo, slušni aparati, tumač za znakovni jezik, usluge podnaslovljivanja, itd.);

177. potiče institucije, agencije i tijela da zajamče da se postojeći pravilnici o osoblju uistinu i u potpunosti provode u skladu s Konvencijom i da se interna pravila i provedbene odredbe osmišljavaju tako da u potpunosti poštuju odredbe Konvencije, kao dio otvorenog procesa u kojem se uzimaju u obzir osobe s invaliditetom, kako bi se odgovorilo na zaključne napomene;

178. poziva na omogućavanje adekvatne razumne prilagodbe koja je u skladu s Konvencijom i koja se temelji na potrebama za osobe s invaliditetom ili osobe koje imaju uzdržavane članove obitelji s invaliditetom, koje su zaposlene u europskim institucijama, uzimajući posebno u obzir potrebe roditelja s invaliditetom;

179. potiče institucije EU-a da donesu sveobuhvatne politike zapošljavanja, zadržavanja i promicanja s privremenim pozitivnim mjerama u cilju aktivnog i znatnog povećanja broja dužnosnika ili zaposlenika i stažista s invaliditetom, uključujući osobe sa psihosocijalnim i intelektualnim invaliditetom, u skladu s člankom 5. Direktive 2000/78/EZ;

Četvrtak, 7. srpnja 2016.

180. preporučuje da se za osoblje izrade sveobuhvatni programi osposobljavanja u pogledu Konvencije uz savjetovanje s organizacijama koje predstavljaju osobe s invaliditetom, s naglaskom na osoblje koje je u izravnom kontaktu s osobama s invaliditetom, upravu i javnu nabavu;

181. traži od institucija EU-a da sadržaj svojih internetskih stranica i aplikacija, uključujući svoje intranetske stranice te sve ključne dokumente i audiovizualni sadržaj, učine pristupačnima, jamčeći istovremeno fizičku pristupačnost njihovih zgrada;

182. poziva Komisiju na blisku suradnju s drugim institucijama, tijelima i agencijama EU-a te s državama članicama u cilju koordinacije djelotvornih i sustavnih daljnjih radnji u pogledu zaključnih napomena, po mogućnosti primjenom strategije o provedbi Konvencije;

183. poziva Europsku uniju i države članice da se prilikom provedbe svojih zaključnih napomena savjetuju s organizacijama koje predstavljaju osobe s invaliditetom te da ih na strukturiran i sustavan način uključe u tu provedbu;

184. s obzirom na članak 35. Konvencije, u skladu s kojim države članice koje su potpisale Konvenciju imaju obvezu izraditi početno izvješće te podnositi daljnja izvješća o provedbi Konvencije, smatra da se ta izvješća trebaju slati svake četiri godine te da u njihovoj izradi trebaju sudjelovati organizacije koje se bave problemom invaliditeta;

o

o o

185. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.
